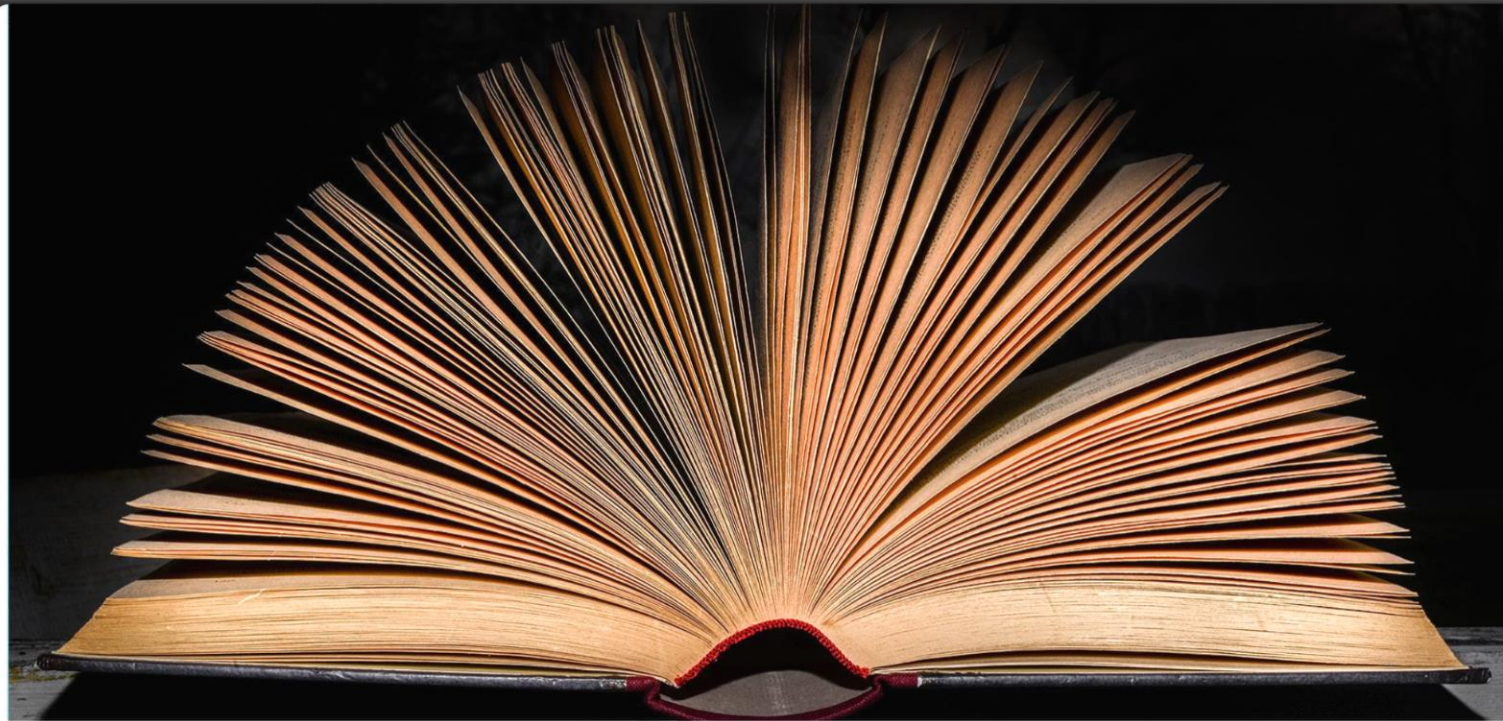
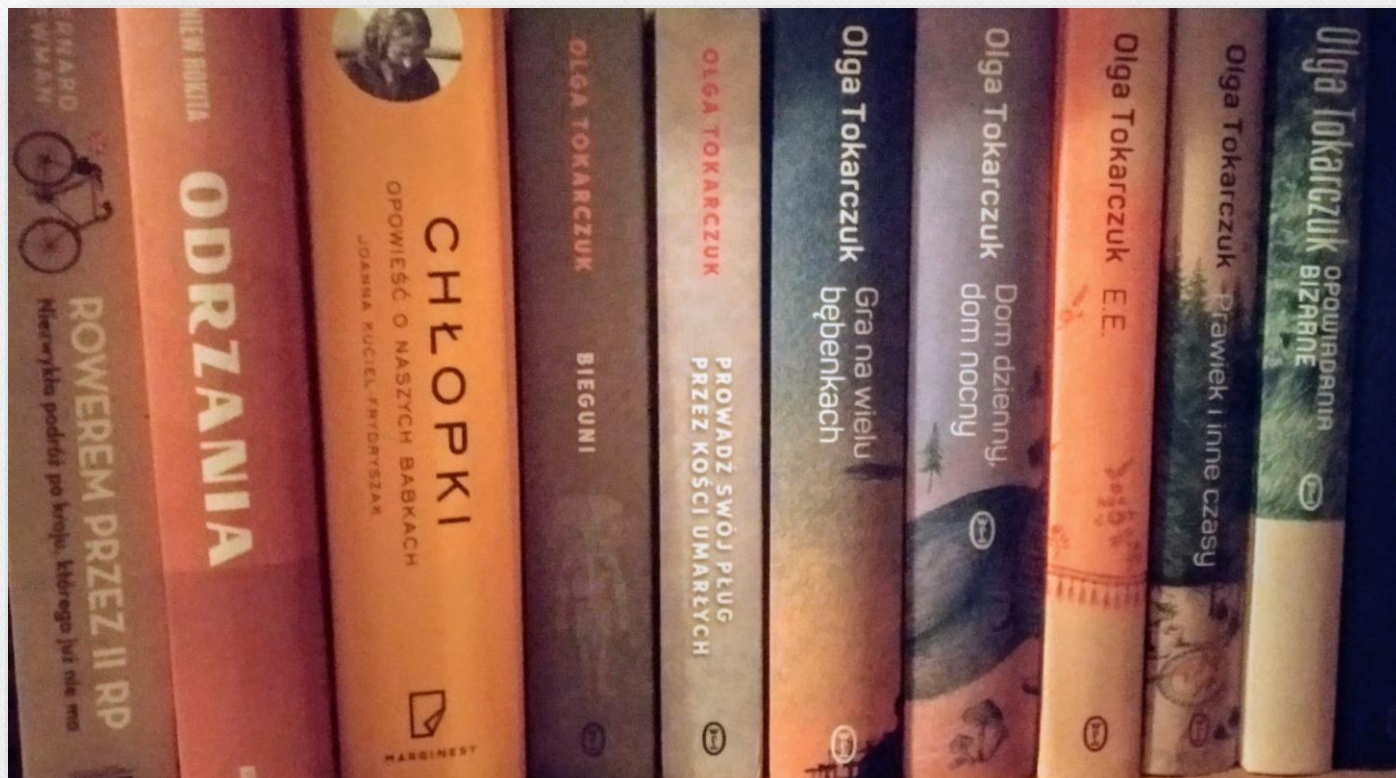

DLACZEGO WARTO CZYTAĆ? WPŁYW CZYTANIA NA ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY

**Opracowała Alicja Wojtaszczyk
PODN Kluczbork**

wrzesień 2024

„Książki są lustrem: widzisz w nich tylko to, co już masz w sobie”

Carlos Ruiz Zafón, Cień wiatru

Stan czytelnictwa w Polsce w 2023 roku

Badania Biblioteki Narodowej

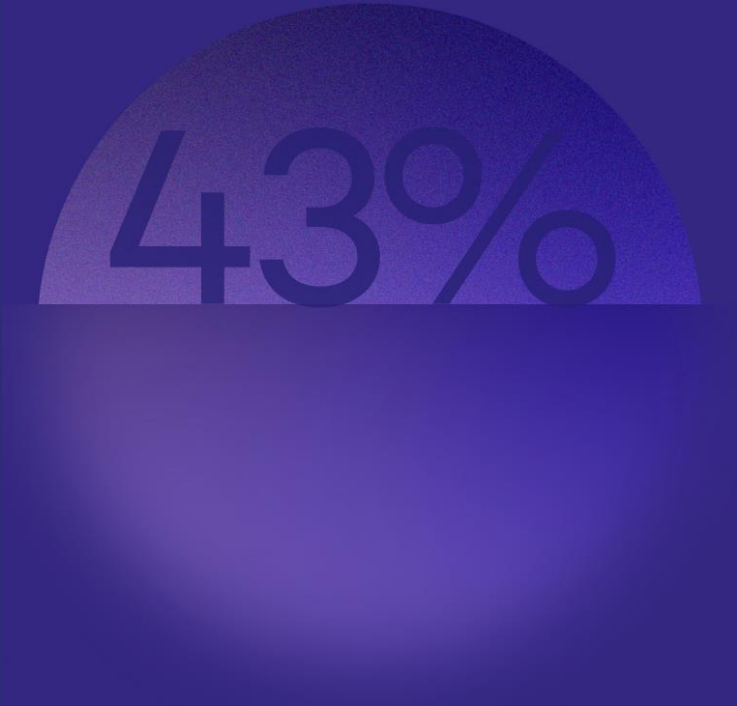
Stan czytelnictwa w Polsce

Od 1992 roku Biblioteka Narodowa prowadzi systematyczne badania czytelnictwa na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie osób w wieku co najmniej 15 lat. W każdym z kolejnych badań zadawane są zarówno pytania monitorujące, jak też – różniące się w kolejnych badaniach – pytania dodatkowe umożliwiające pogłębione zrozumienie wybranych zagadnień czytelniczych. Próba ta liczyła 2012 osób i została skonstruowana na użytek tego konkretnie sondażu.

Wyniki badań prezentowane są w formie raportów zawierających zestawienia porównawcze pozwalające na ocenę zmiany podstawowych wskaźników czytelnictwa, zestawienia tabelaryczne oraz pogłębione studia i analizy dotyczące społecznych aspektów czytelnictwa. Każdy raport przedstawia też listę autorów oraz tytułów książek najczęściej wymienianych jako czytane w ciągu ostatniego roku.

STAN CZYTELNICTWA KSIĄŻEK

W POLSCE
W 2023 ROKU

43%

ZOFIA ZASACKA
ROMAN CHYMKOWSKI
IZABELA KORYŚ

BIBLIOTEKA
NARODOWA

Stan czytelnictwa w Polsce w 2023 roku

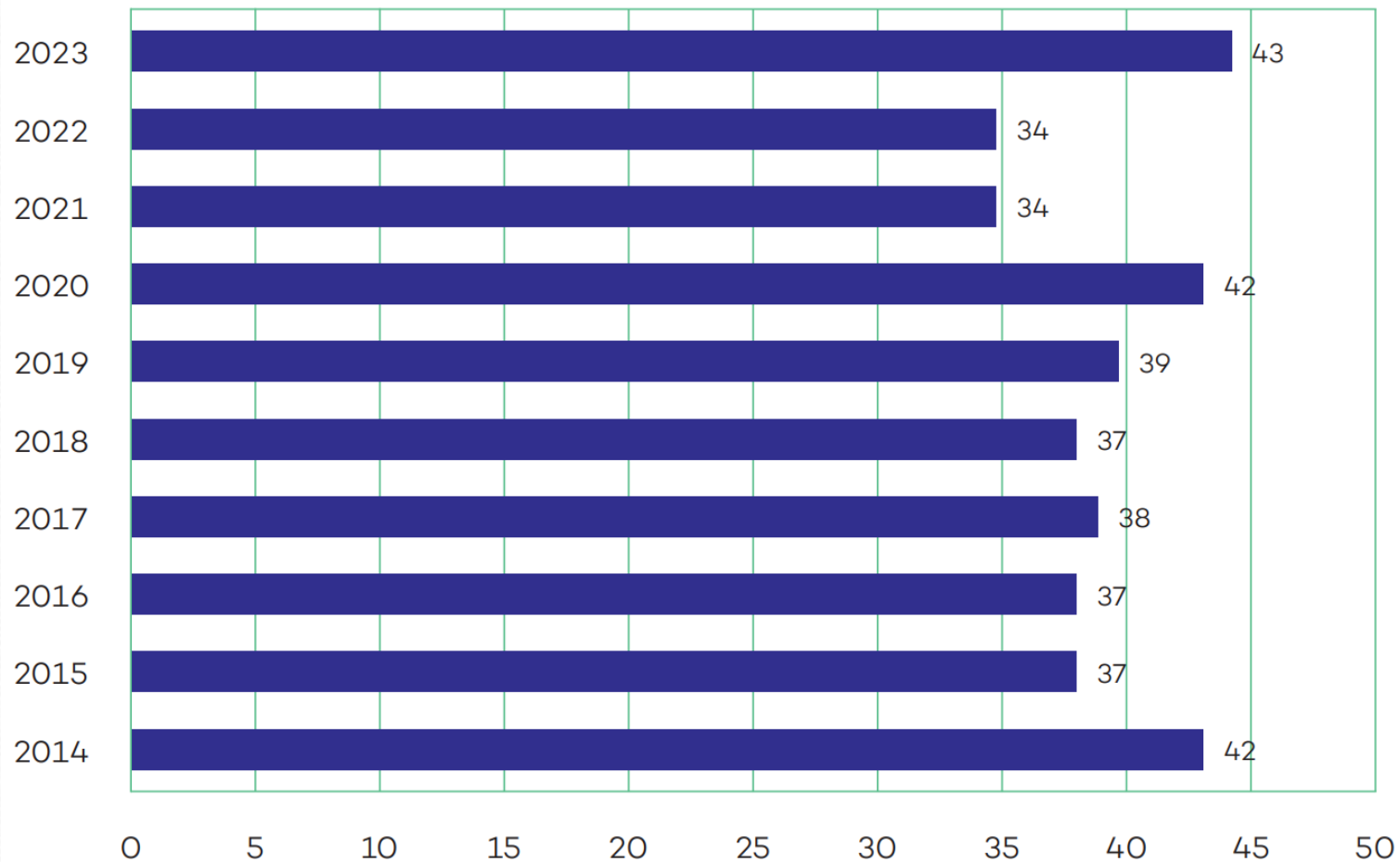
Badania Biblioteki Narodowej

WZROST CZYTELNICTWA O 9 PUNKTÓW PROCENTOWYCH

W 2023 roku lekturę co najmniej jednej książki w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie zadeklarowało **43%** badanych, o 9 punktów procentowych więcej niż w dwóch ostatnich latach, najwięcej od 10 lat. To wyraźnie więcej niż w poprzednich latach – poza rokiem 2020 wskaźnik ten przez niemal całą dekadę utrzymywał się na niższym poziomie. Ten wzrost jest szczególnie dobrze widoczny, jeśli weźmie się pod uwagę wyniki pomiarów wykonanych przez Bibliotekę Narodową w latach 2021 i 2022.

Czytanie książek w Polsce w latach 2014–2023

Źródło: Biblioteka Narodowa

Odsetek osób, które czytały siedem lub więcej książek w ciągu roku nie zmienił się znacząco i wynosi 8%.

Warto podkreślić zmianę, jaka zaszła w bibliotekach między rokiem 2020 a 2023, i wzrost odsetka odwiedzających je mężczyzn aktywnych zawodowo (w wieku 25+), **który się podwoił**. Okazało się, że wpisany w Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa wymóg otwarcia bibliotek publicznych w co najmniej połowę sobót w ciągu roku poszerzył dostępność bibliotek dla osób aktywnych zawodowo, zwiększając tym samym ich genderową inkluzywność.

Największy wzrost korzystania z bibliotek publicznych (o 4,6 punktu procentowego) miał miejsce w grupie mężczyzn w wieku 25–39 lat, czyli osób potencjalnie wychowujących małe dzieci. Jest to o tyle istotne, że męski wzór osobowy i aktywne zaangażowanie ojców w socjalizację czytelniczną sprzyjają wyrobieniu i utrwaleniu nawyków czytelniczych wśród dzieci, zwłaszcza chłopców.

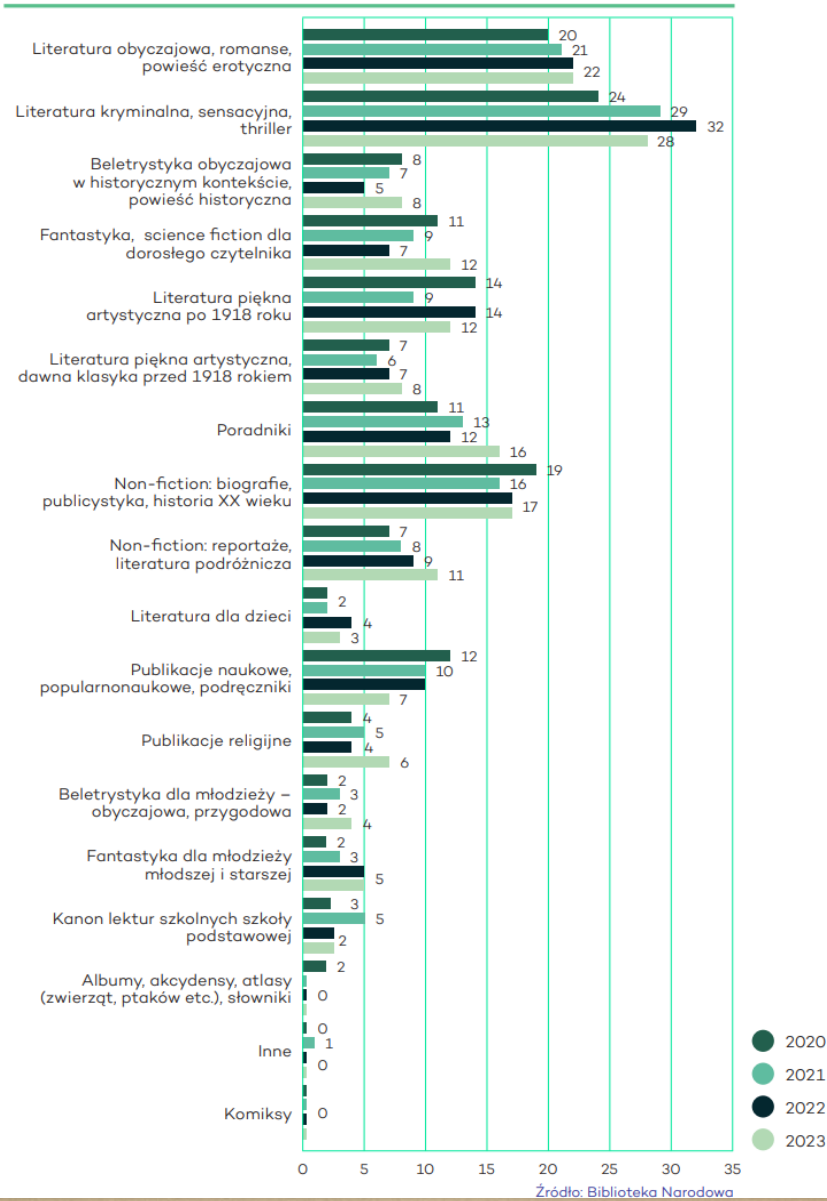
Sposoby zaopatrywania się w książki w latach 2019–2023¹

	2019	2020	2021	2022 marzec	2022	2023
Źródło pochodzenia czytanych książek	%	%	%	%	%	%
Kupiłem(a) osobiście, żeby ją przeczytać	40%	45%	40%	39%	36%	48%
Pożyczyłem(a) od rodziny, od znajomych, koleżanki/kolegi	34%	32%	30%	32%	37%	29%
Dostałem(a) ją w prezencie	30%	34%	32%	31%	32%	29%
Miałem(a) ją w domowym księgozborze	19%	20%	17%	20%	20%	16%
Wypożyczyłem(a) z biblioteki szkolnej	5%	5%	6%	7%	5%	4%
Wypożyczyłem(a) z biblioteki publicznej	18%	14%	13%	13%	12%	14%
Wypożyczyłem(a) z innej biblioteki	5%	4%	4%	4%	3%	2%
Inne	1%	1%	-	0%	1%	2%
Trudno powiedzieć/nie pamiętam	1%	1%	1%	1%	2%	1%
Brak danych – nie zaznaczono dla żadnej wymienionej książki	3%	4%	3%	3%	2%	2%
Ogółem	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Liczebność	1166	853	675	758	687	869

W prezentowanym badaniu stanu czytelnictwa w 2023 roku po raz pierwszy uwzględniono dodatkowe sposoby pozyskiwania informacji o książkach, które są związane z internetowymi ogniwami społecznego obiegu książki. Są to: multimedialne podcasty, vlogi, krótkie filmy, wpisy influencerów rekomendujące książki i czytanie na platformach takich jak: TikTok, gdzie obecna jest społeczność BookTok, na BookTube na YouTube, czy też na Instagramie. Badanie odnotowało grupę 7% czytelników korzystających z tego źródła opinii o książkach. Wiek czytelników najmocniej zróżnicował skłonność do czerpania opinii w ten sposób. Taką możliwość wskazało 17% czytelników w wieku 15–24 lat, 10% czytelników w wieku 25–39 lat i tylko sporadycznie – 2% czytelników w wieku powyżej 40 lat. Ujawnia się tutaj generacyjna zmiana w formach społecznej komunikacji i informacji o książkach. W #influencerskim obiegu książki uczestniczą tylko najmłodsze generacje czytelników, wiek 40 lat jest cezurą.

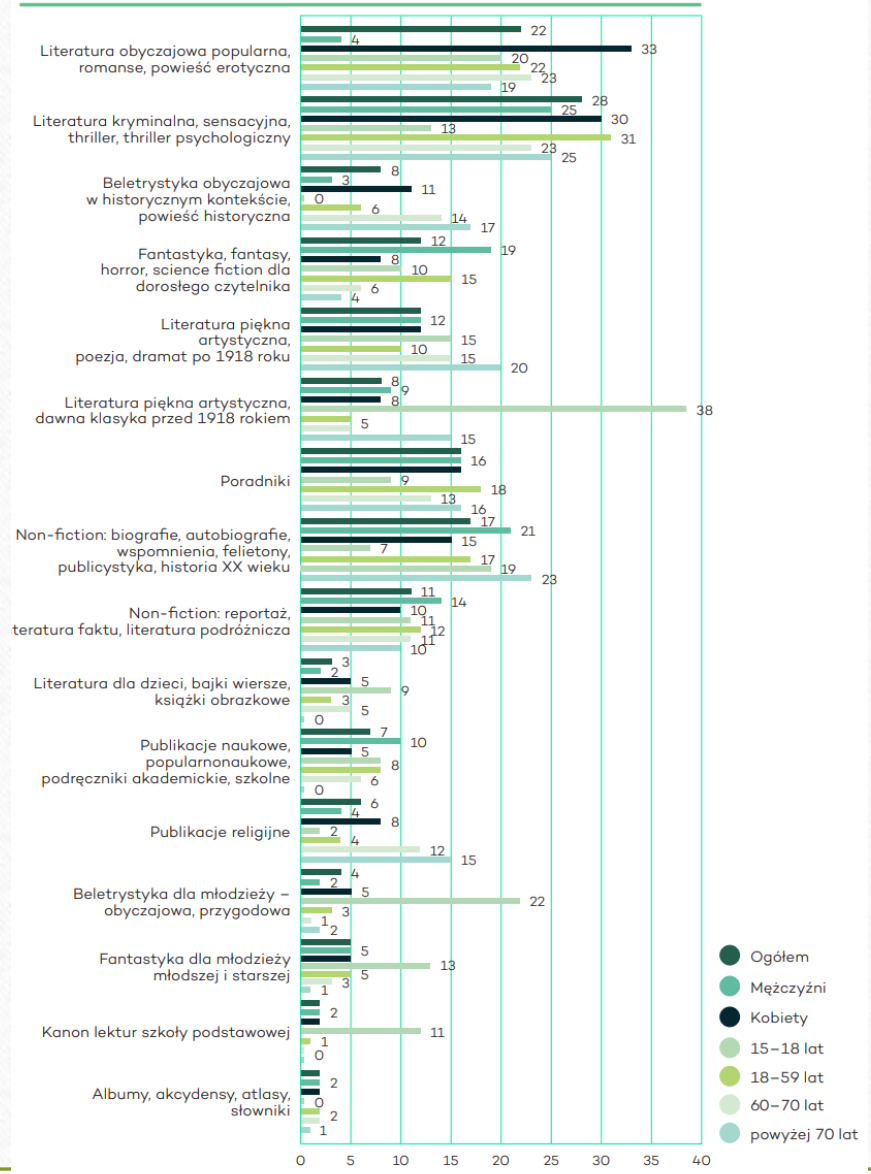

Najpoczytniejsze typy czytanych książek w latach 2020–2023²

Źródło: Biblioteka Narodowa

Płeć i wiek czytelników a typy czytanych książek w 2023 roku (w procentach), N=869

Źródło: Biblioteka Narodowa

Wiele wskazuje na to, że wyszliśmy z długiego cienia pandemii, a inne trudne okoliczności, w tym tocząca się od dwóch lat za naszą wschodnią granicą wojna, nie stoją na przeszkodzie wzrostowi optymizmu³. Poprawę nastrojów widać także w sferze subiektywnej oceny własnej sytuacji ekonomicznej – osób, które w 2023 roku wyraziły przekonanie, że pieniędzy starcza im na wszystkie bieżące potrzeby bez konieczności podejmowania specjalnych wyrzeczeń, było wyraźnie więcej niż w roku 2022.

Związek nastrojów społecznych z czytaniem książek jest daleki od jednoznaczności, tym niemniej warto podkreślić, że osoby, które z większym optymizmem patrzą na swoje życie, a także mają poczucie bezpieczeństwa materialnego, częściej czytają. Z tego punktu widzenia można mówić o tym, że praktyki lekturowe są zwierciadłem nastrojów społecznych⁴.

³ Zob. Joanna Skrzyńska, *Umiarkowanie optymistyczni. Polki i Polacy o 2024*, Ipsos, <https://www.ipsos.com/pl-pl/umiarkowanie-optymistyczni-polki-i-polacy-o-2024> [dostęp: 21-03-2024].

⁴ Zob. Zofia Zasacka, Roman Chymkowski, *Stan czytelnictwa książek w Polsce w 2022 roku*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2023.

⁵ Wykształcenie wyższe wprawdzie nie gwarantuje wysokich zarobków, ale przeciętne wynagrodzenie osób posiadających dyplomy ukończenia studiów odbiega od średniej krajowej.

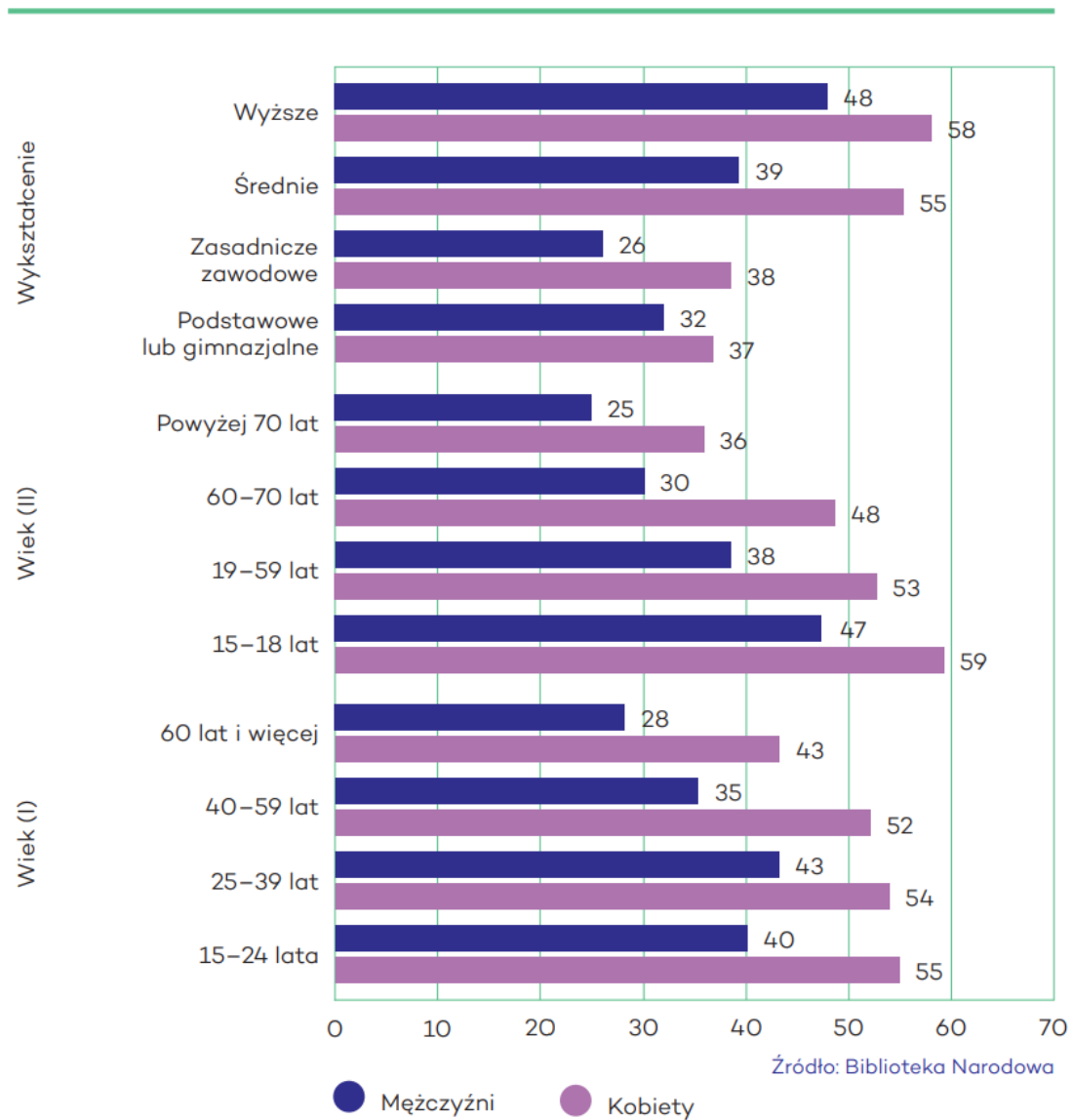
Jakkolwiek w żadnej grupie lektura książek nie jest powszechną praktyką, należy podkreślić, że czytają przede wszystkim osoby uczące się i studiujące (68%), przy czym odsetek czytelników co najmniej 7 książek jest tu prawie dwukrotnie wyższy niż w całej populacji (15%). Podstawowe znaczenie ma w tym przypadku obowiązek lekturowy wynikający z pobierania nauki w szkole lub na uczelni – jego wypełnianie zwiększa szanse na sukces edukacyjny, a w dalszej perspektywie na atrakcyjny status społeczny⁵. Uczniowie i studenci czytają nie tylko dlatego, że się tego od nich wymaga. Nie jest też tak, że czytanie z obowiązku wyklucza przyjemność płynącą z lektury; 50% osób uczących się lub studiujących deklaruje, że lubi albo bardzo lubi czytać książki, a przeciwne emocje czynność ta wywołuje u 29% osób z tej grupy.

Poza zewnętrznym, instytucjonalnym przymusem pewną rolę w przypadku części uczniów i studentów odgrywa autorytet osób, które się poznaje i spotyka w trakcie pobierania nauki – nie tylko nauczycieli czy wykładowców. Nie do przecenienia jest także atmosfera środowiska rówieśniczego, choć lepiej byłoby tu mówić o różnych środowiskach. Młodość, a więc okres, kiedy ma się wiele praw osoby dorosłej i stosunkowo niewiele obowiązków, sprzyja poznawaniu ludzi i nawiązywaniu z nimi mniej lub bardziej zażyłych relacji, których podtrzymywaniu służą wspólne zainteresowania i podobny sposób spędzania czasu. Rozmawia się o muzyce, której się słucha, o oglądanych filmach, ale też o czytanych książkach. Jest to również okres intelektualnego dojrzewania, kształtowania poglądów na różne sprawy, w tym te, które wykraczają poza horyzont bezpośredniego, codziennego doświadczenia, a więc zakładają zapośredniczenie za pomocą audiowizualnej bądź tekstowej reprezentacji. Nic dziwnego, że wbrew popularnym stereotypom to właśnie osoby najmłodsze (15–18 lat) najczęściej są czytelnikami książek, co nie znaczy, że czytelnicy z tej grupy wiekowej czytają najwięcej. Względnie wysokiemu odsetkowi czytelników wśród osób uczących się towarzyszy odnotowywana od dawna zależność polegająca na tym, że wraz z zakończeniem pobierania nauki prawdopodobieństwo sięgnięcia po książkę wyraźnie maleje. Wśród osób, które przyznały, że w ciągu minionego roku nie czytały żadnej książki, aż 60% stanowią te, które twierdzą, że dawniej czytały, ale robiły to tylko w szkole lub na studiach.

Posiadaczki i posiadacze dyplomów wyższych uczelni statystycznie częściej wykonują prace wymagające specjalistycznej wiedzy oraz intensywniej korzystają z urządzeń elektronicznych, takich jak smartfony, tablety czy komputery. Kobiety, które statystycznie więcej lat spędzają na zdobywaniu wykształcenia, a więc dłużej podlegają oddziaływaniu instytucji edukacyjnych, częściej czytają książki niż mężczyźni (odpowiednio 50% i 36%). Nie bez znaczenia jest fakt, że wychowaniem dzieci, w tym czytaniem im książek, zajmują się częściej kobiety. Dzięki tej aktywności nie tracą kontaktu z czytaniem dla przyjemności.

Czytanie książek według wieku i wykształcenia z podziałem na płeć (w procentach)

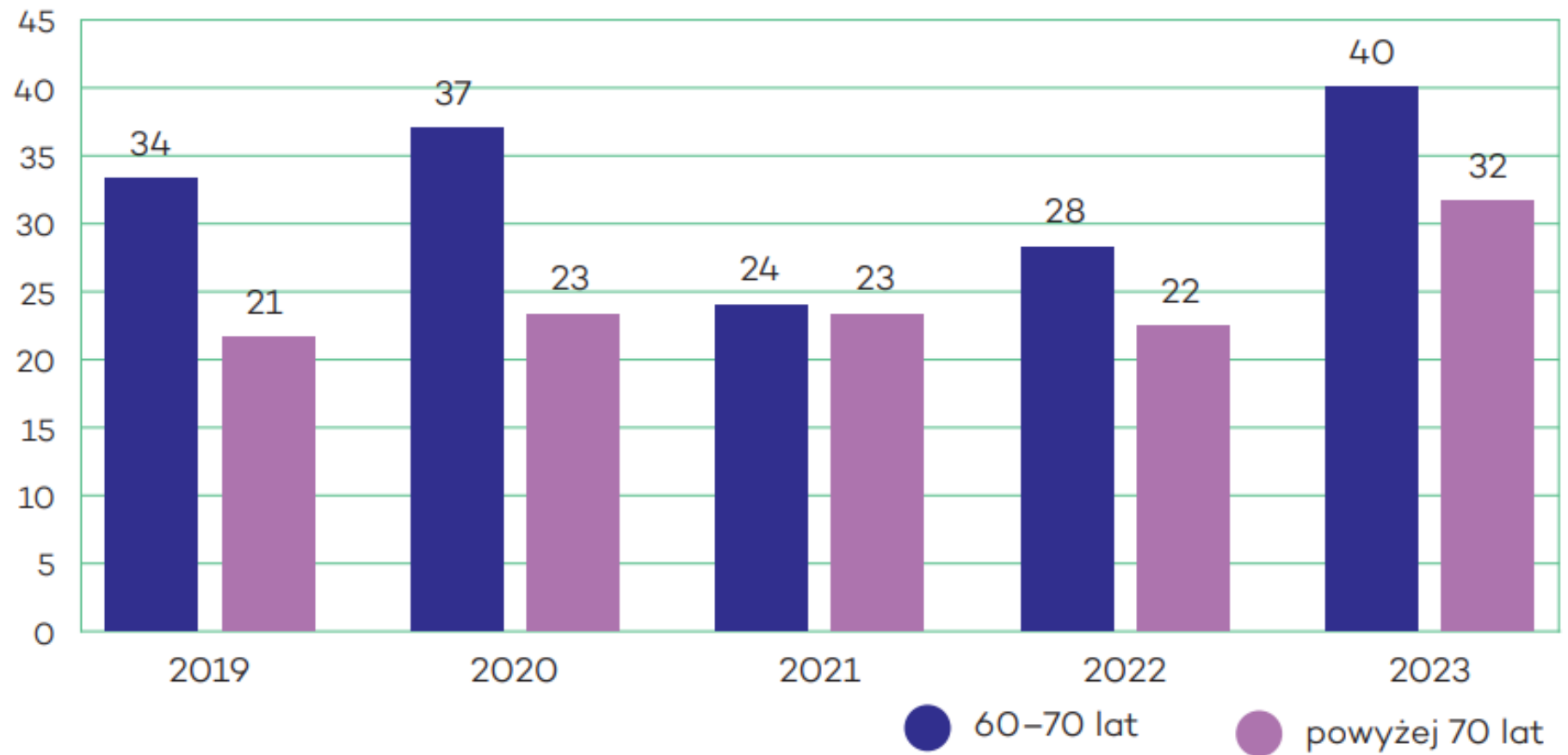

Osobę czytającą książki najłatwiej spotkać w miastach liczących co najmniej 200 tys. mieszkańców. Wynika to z charakterystycznego dla tych ośrodków względnie wysokiego odsetka osób z wyższym wykształceniem oraz typu związanej z nim pracy zawodowej. Najrzadziej książki czyta się w małych miastach, liczących do 20 tys. mieszkańców. Na tym tle pozytywnie wyróżnia się wieś, gdzie odsetek czytelników książek jest na poziomie średniej dla całej badanej populacji.

Tak jak w poprzednich latach prawdopodobieństwo czytania książek jest odwrotnie proporcjonalne do wieku. Im starsi respondenci, tym mniej wśród nich czytelników, przy czym szczególnie wyróżniają się tu grupy usytuowane na przeciwległych krańcach tej osi – nastolatki i osoby powyżej 70 roku życia. Osoby najmłodsze (w wieku 15–18 lat) uczęszczają do szkół, sytuacja ta z różnych powodów sprzyja czytaniu.

Czytanie książek w grupach wiekowych 60–70 lat i powyżej 70 r.ż. w latach 2019–2023 (w procentach)

Czytanie to praktyka w pewien sposób paradoksalna – z jednej strony czyta się za-
wyczaj po cichu, we względnym odosobnieniu, zawieszając na pewien czas rozmowy
z innymi ludźmi, by zanurzyć się w intymnej relacji z tekstem, z drugiej zaś lektura ma
wymiar społeczny. To, że się czyta, albo to, że się tego nie robi, jest wypadkową wielu
zmiennych, które staramy się analizować⁶. Nawyki czytania dziedziczy się w środowisku
rodzinnym, tak jak inne składniki kapitału kulturowego wpływającego na szanse zajęcia
atrakcyjnego miejsca w strukturze społecznej.

Dla całej badanej populacji wykształcenie rodziców respondentów, w kontek-
ście czytelnictwa, jest ważniejsze niż ich własne. Biorąc pod uwagę, że wśród osób
z wyższym wykształceniem czytelników co najmniej jednej książki w ciągu roku jest
54%, a co najmniej 7 książek – 12%, oddziaływanie wzorców kulturowych związanych
z wykształceniem rodziców należy uznać za ważne – widać to zwłaszcza w przypadku
czytających regularnie.

Podobna zależność występuje w przypadku posiadaczy księgozbiorów domowych.
Osoby mające powyżej stu książek stanowią 18% absolwentów uczelni. W grupie po-
tomków rodziców, spośród których co najmniej ojciec lub matka zdobyli wykształcenie
na poziomie wyższym, jest ich więcej (ok. 29%).

⁶ Zob. Izabela Koryś, Jarosław Kopeć, Zofia Zasacka, Roman Chymkowski, *Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2017, s. 23–24.

CZYTANIE KSIĄŻEK W FORMATACH CYFROWYCH

Centralne pytanie zadawane respondentom dotyczy czytania książek we wszelkich postaciach, nie tylko drukowanych. W odniesieniu do tych, z którymi czytelnicy mają do czynienia na ekranach komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, smartfonów i czytników posługujemy się terminem „książki w formatach cyfrowych”. Punktem wyjścia jest dla nas praktyka czytania na ekranie, nie zaś typ wykorzystywanego do tego celu urządzenia czy technologia udostępniania treści. Tak rozumiane książki w formatach cyfrowych można czytać na wiele różnych sposobów, przy czym niekoniecznie trzeba w tym celu mieć zapisane na swoim urządzeniu odpowiednie pliki, równie dobrze można korzystać z wielorakich serwisów umożliwiających zdalny dostęp do treści – po zalogowaniu się lub nawet bez takiej konieczności. Część z tych książek funkcjonuje w formatach zaprojektowanych z myślą o czytaniu na urządzeniach mobilnych (mobi, epub), inne zaś przypominają pod wieloma względami ich papierowe odpowiedniki, zachowując m.in. taką samą paginację czy okładkę. Tak jak w przypadku druku mamy tu do czynienia z bardzo szerokim spektrum zjawisk, a zapewne również z przypadkami dalekimi od jednoznaczności, co każe z ostrożnością traktować odpowiedzi udzielane przez respondentów.

Czytanie książek w formatach cyfrowych warto widzieć w kontekście szerszej pojętego uczestnictwa w komunikacji za pośrednictwem internetu. Dostęp do tego medium jest dziś niemal powszechny⁷, a korzysta zeń 85% co najmniej piętnastoletnich Polek i Polaków⁸, przy czym podstawową zmienną różnicującą postawy w tej dziedzinie jest wiek. W kohorcie badanych po 60 roku życia, osób korzystających z internetu jest kilkakrotnie mniej niż w młodszych grupach wiekowych.

Powodów tego stanu rzeczy jest wiele – z jednej strony internet w życiu osób najstarszych pojawił się stosunkowo późno, a więc nie dla wszystkich zdążył stać się dobrem pierwszej potrzeby, z drugiej zaś wyraźnie słabsze zainteresowanie uczestnictwem w kulturze cyfrowej towarzyszy malejącej z wiekiem aktywności także w innych sferach życia. Nie bez znaczenia jest tu fakt, że pomimo zmian, o których była mowa wyżej, wśród osób najstarszych najwięcej jest tych, które edukację zakończyły dawno i na wczesnym etapie.

⁷ W 2023 roku 93% gospodarstw domowych w Polsce miało dostęp do szerokopasmowego internetu. Zob. *Spoleczeństwo informacyjne w Polsce w 2023 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023, s. 24.

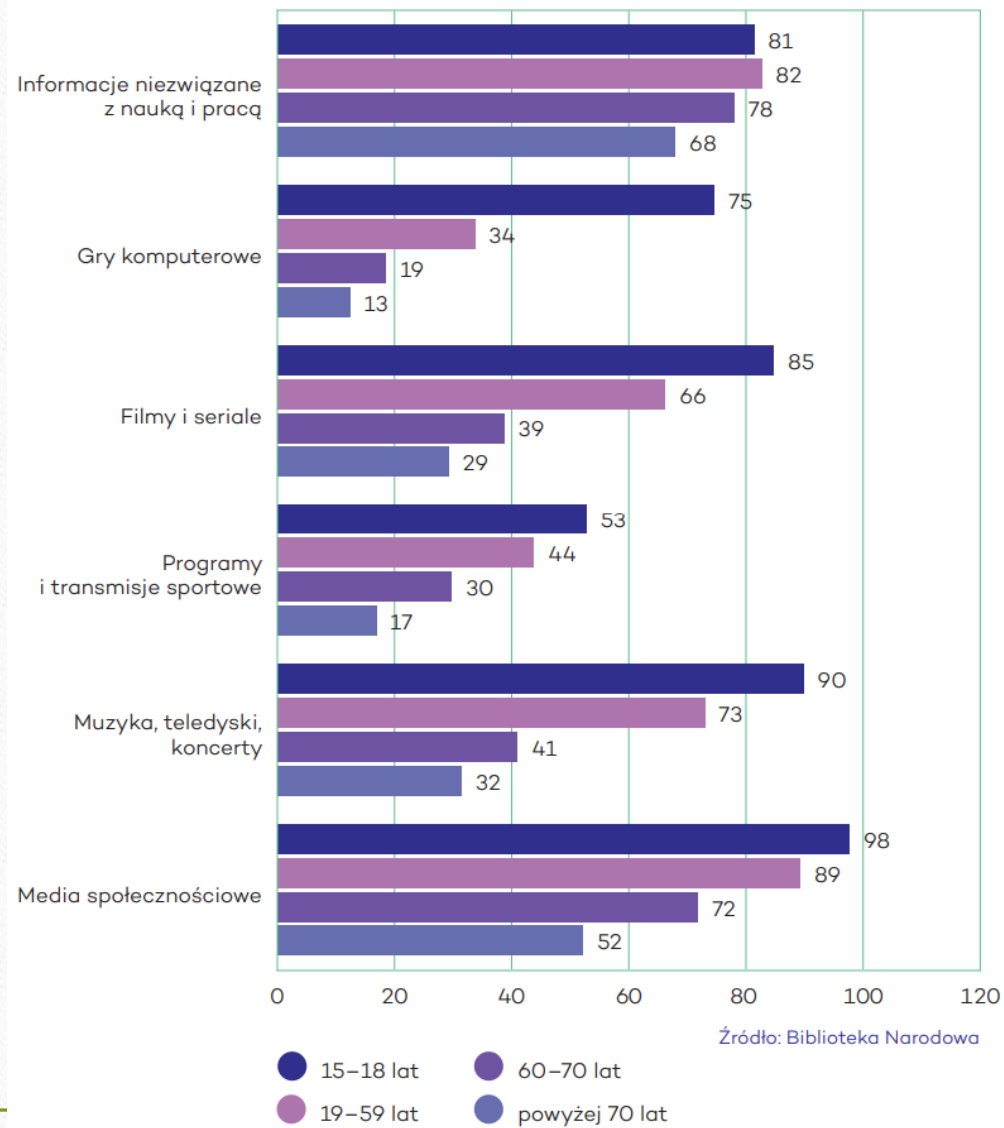
⁸ Taki sam odsetek podaje GUS, zob. *Spoleczeństwo...*, wyd. cyt., s. 24.

Warto tu odnotować, że miejsce zamieszkania nie jest istotną zmienną wpływającą na prawdopodobieństwo użytkowania urządzeń cyfrowych, co pokazuje, że pierwszorzędne znaczenie mają nie tyle występujące między poszczególnymi ośrodkami różnice w rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, ile cechy społeczno-demograficzne zamieszkującej je ludności.

Dostęp do internetu zapewniają Polkom i Polakom przede wszystkim smartfony. Wynika to nie tylko z wielofunkcyjności tych urządzeń (czasy, kiedy telefony komórkowe projektowano z myślą przede wszystkim o nawiązywaniu połączeń głosowych i komunikowaniu się za pomocą smsów, dawno minęły), ale także z tego, że to właśnie smartfony najczęściej ma się przy sobie. Na drugim miejscu znajdują się wykorzystywane do różnych celów laptopy.

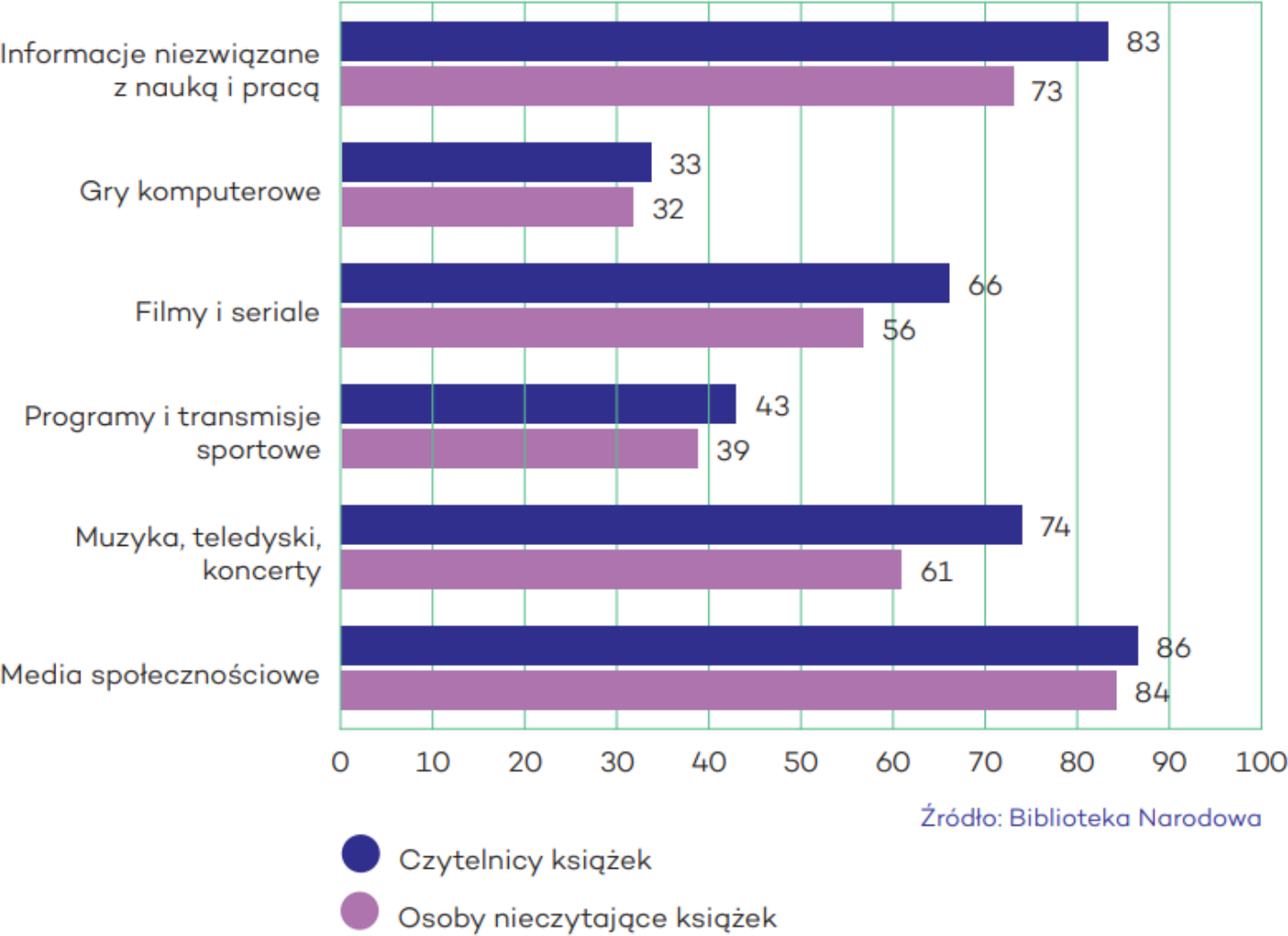

Korzystanie z wybranych treści cyfrowych w podziale na wiek, N=1732 (w procentach)

Korzystanie z wybranych treści cyfrowych w podziale ze względu na stosunek do czytania książek, N=1732 (w procentach)

Sposób korzystania z internetu wiąże się również z czytaniem książek. Czytelnicy częściej niż osoby nieczytające poszukują w sieci informacji niezwiązanych z pracą czy edukacją, częściej w ten sposób słuchają muzyki, a także oglądają filmy i seriale. W przypadku śledzenia wydarzeń sportowych różnica ta jest niewielka, a popularność grania w gry komputerowe i korzystania z serwisów społecznościowych w obu kohortach jest taka sama.

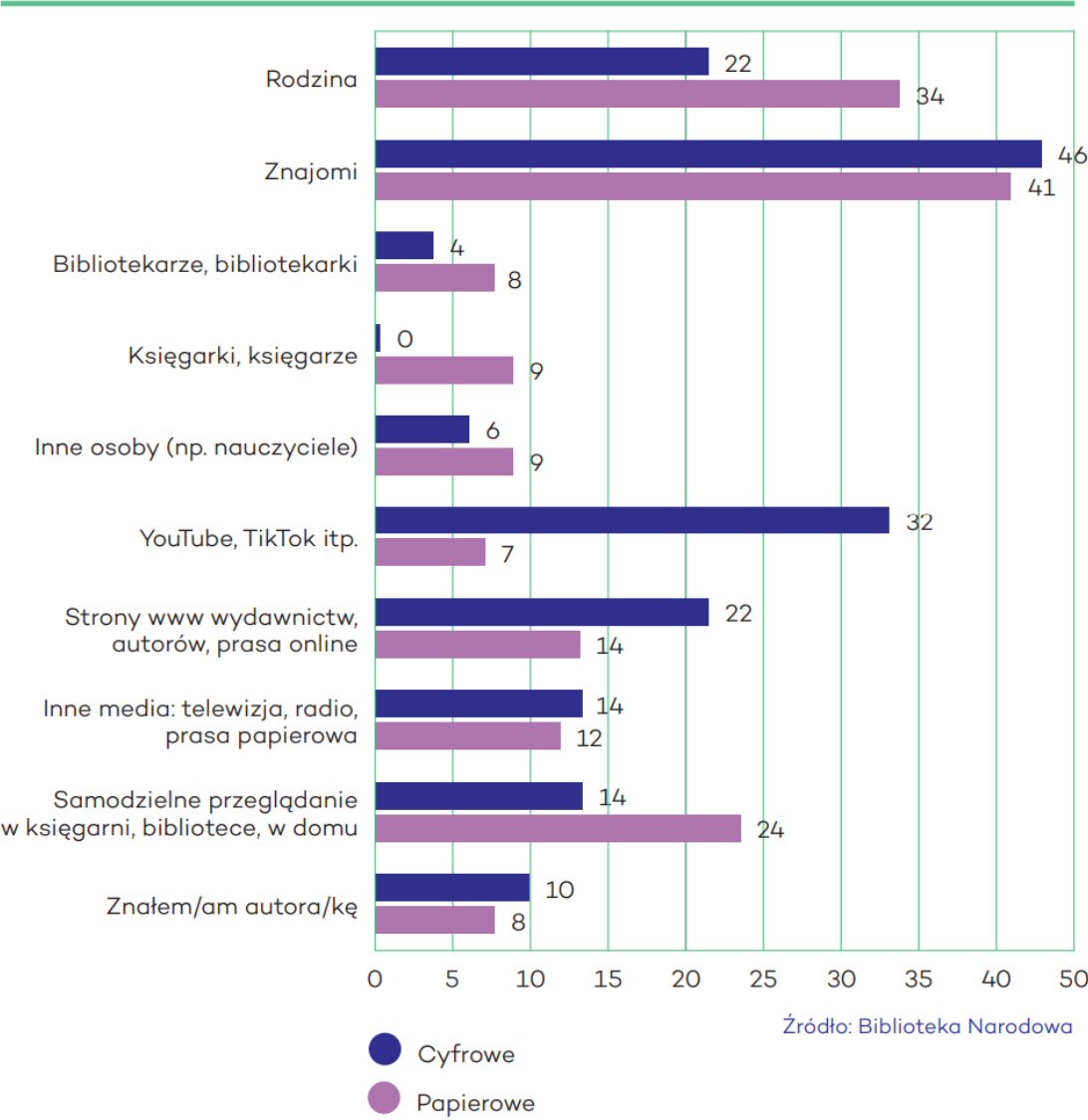
Książki w formatach cyfrowych są wciąż zdecydowanie mniej popularne niż drukowane. Lekturę co najmniej jednego tytułu na ekranie urządzenia elektronicznego w 2023 roku zadeklarowało 7% czytelników, przy czym zbiorowość ta powoli rośnie. Powolne tempo zmian pod tym względem znajduje odzwierciedlenie w preferencjach formy edytorskiej czytanych książek – badania z roku 2022 dowiodły tego, że Polki i Polacy zdecydowanie wolą książki drukowane niż te w formatach cyfrowych⁹.

⁹ Zob. Zofia Zasacka, Roman Chymkowski, *Stan czytelnictwa książek w Polsce w 2022 roku*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2023, s. 21.

Inspiracje leżące u podstaw wyboru konkretnych tytułów książek czytanych na ekranach są nieco inne niż w przypadku książek papierowych. Wprawdzie w obu przypadkach na pierwszy plan wysuwają się znajomi, można jednak zaobserwować prawidłowość polegającą na tym, że źródła wiedzy o książkach czytanych w formatach cyfrowych same też wyraźnie częściej mają postać cyfrową – częściej wskazuje się strony www wydawnictw, autorek i autorów, prasę internetową, a także na treści dostępne w serwisach takich jak YouTube, TikTok, w tym te wytwarzane przez społeczność Booktoka. Z drugiej strony proporcjonalnie mniejszą rolę odgrywają rozmowy z rodziną, osobami sprzedającymi książki oraz bibliotekarkami i bibliotekarzami, a więc tymi ludźmi, których częściej spotyka się w sposób niezapośredniczony przez internet.

Źródła wiedzy o czytanych książkach papierowych (N=869) i cyfrowych (n=60)
(w procentach)

Stan czytelnictwa w Polsce w 2023 roku

Badania Biblioteki Narodowej

Stan czytelnictwa w Polsce (badanie naukowe BN) realizowane w ramach Planu Ewaluacji i Monitoringu NPRCz 2.0 na lata 2021–2025 w związku z realizacją Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025 [NPRCz 2.0], który został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 69/2021 z dnia 21 maja 2021 r.

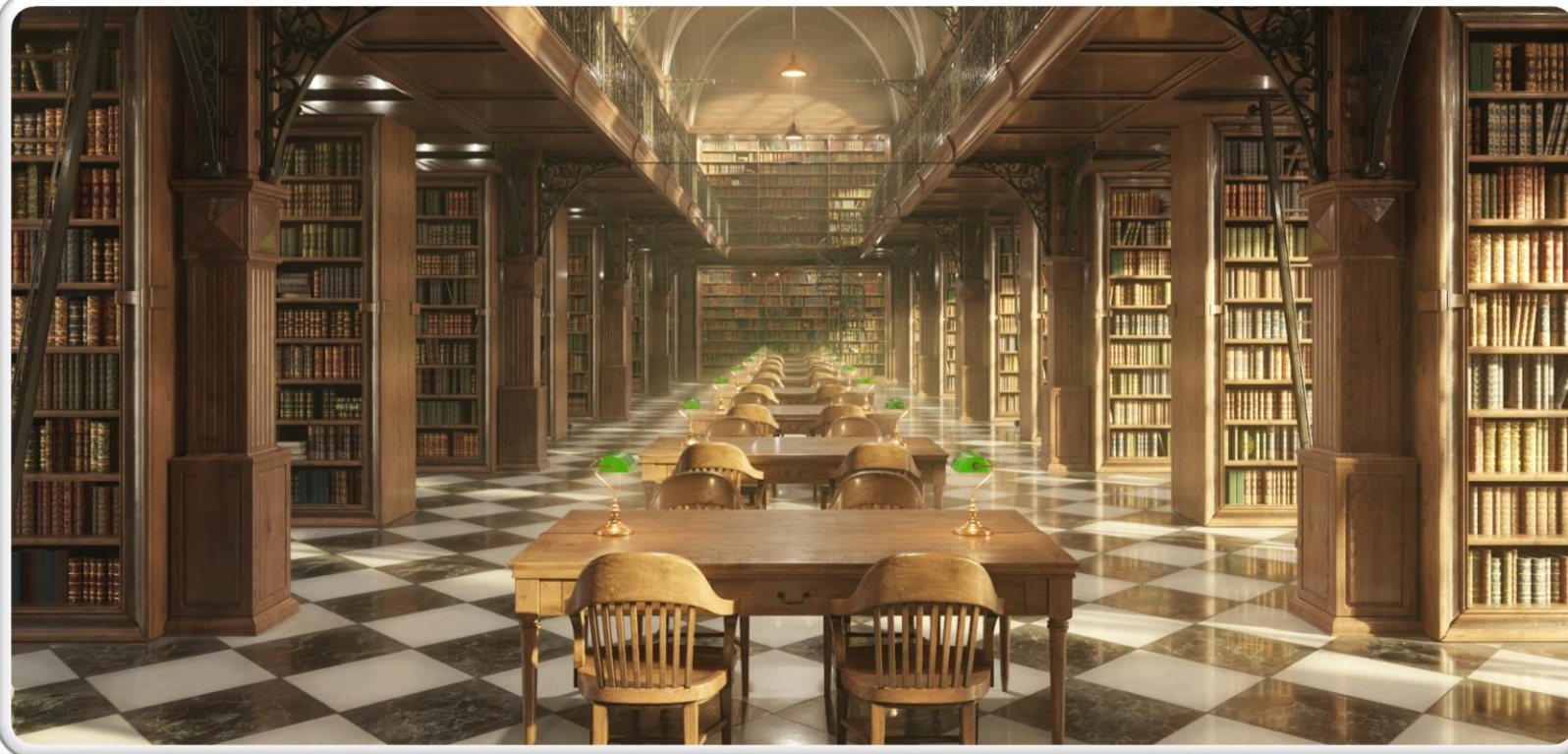
Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025.

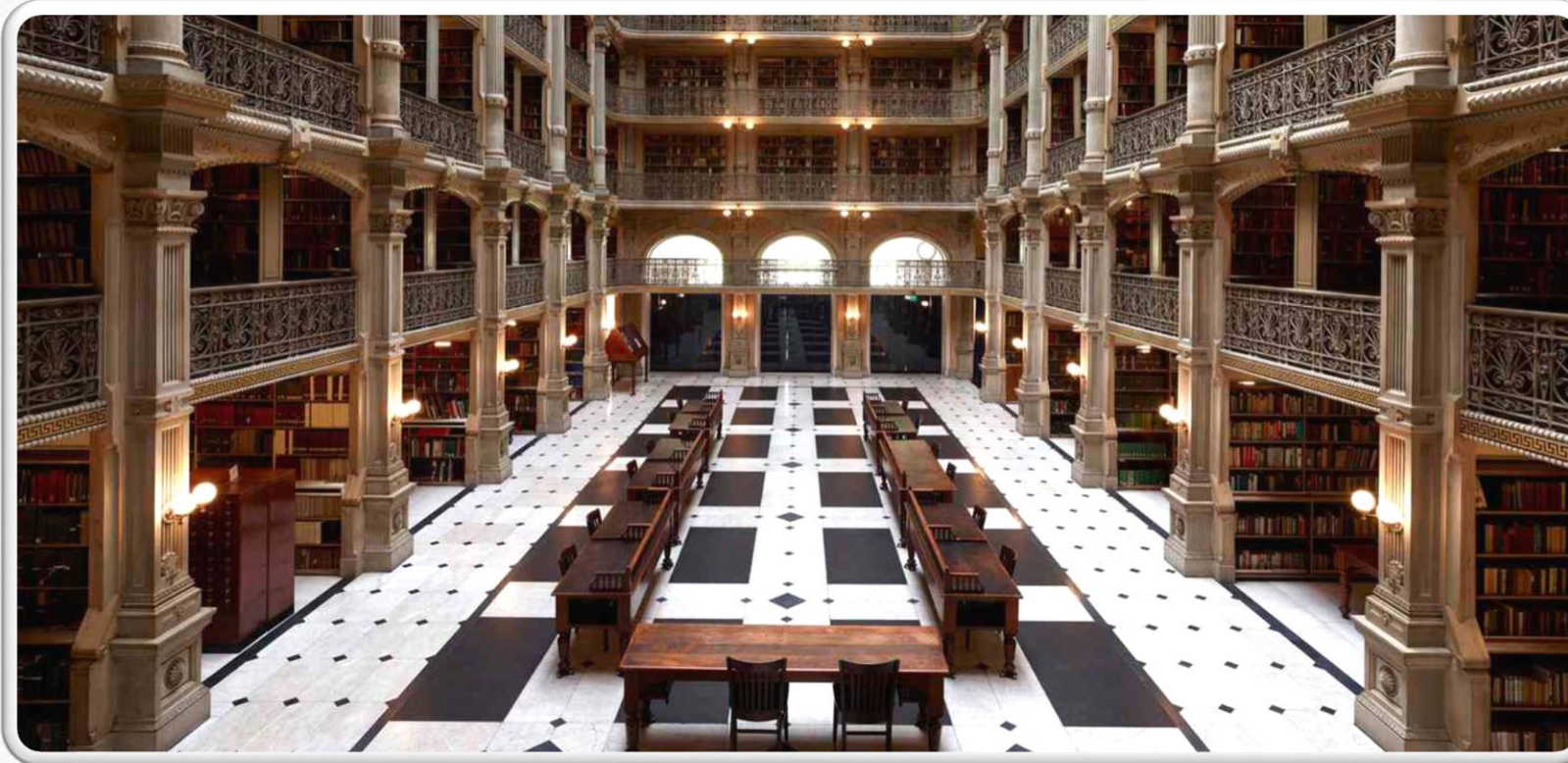
17 ZALET KSIĄŻEK

Wg Szwedzkiej Akademii Literatury Dziecięcej

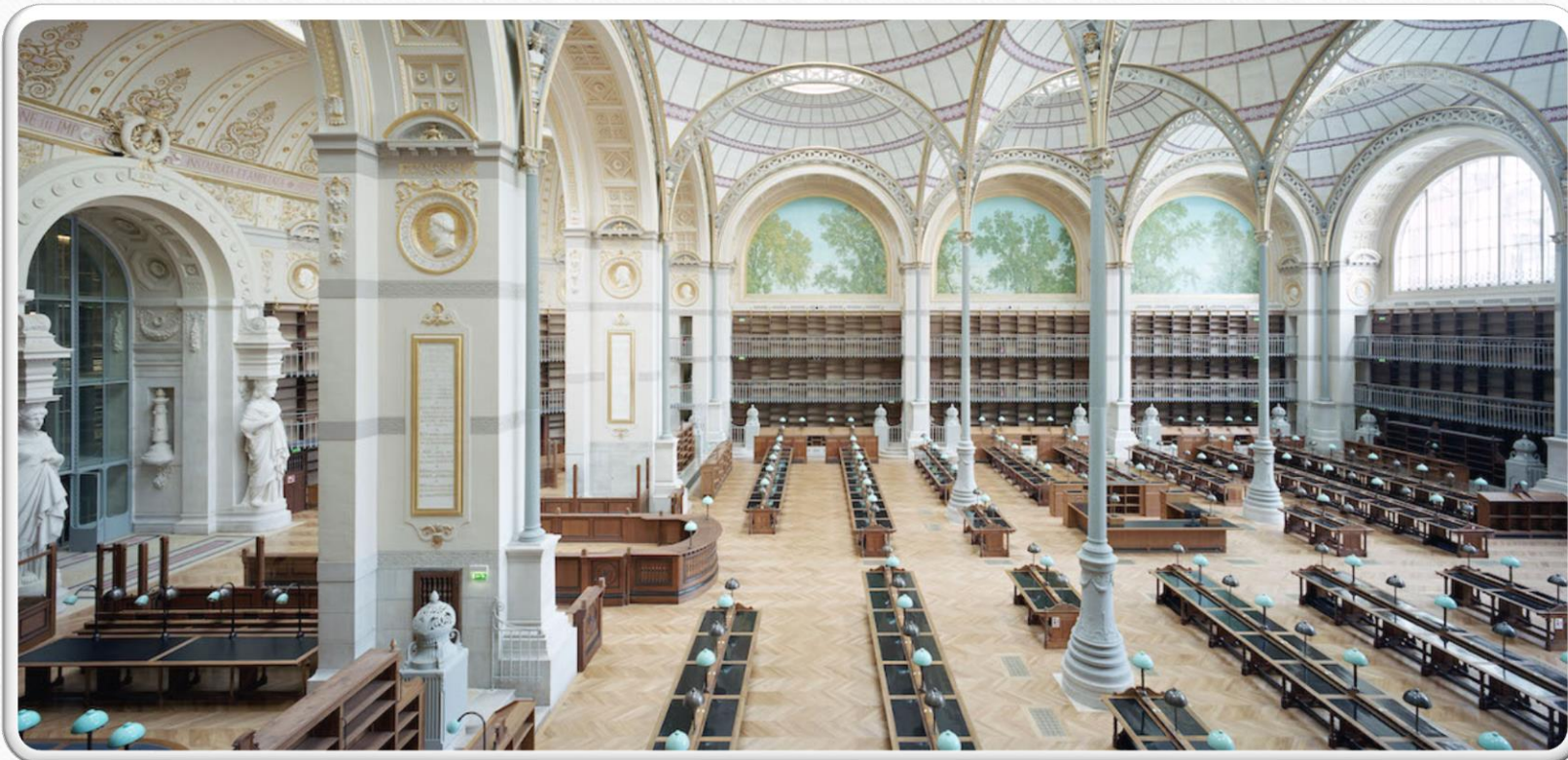
1.

***Książka pomaga nam rozwijać język i słownictwo.
Uczy nas wyrażać myśli i rozumieć innych.***

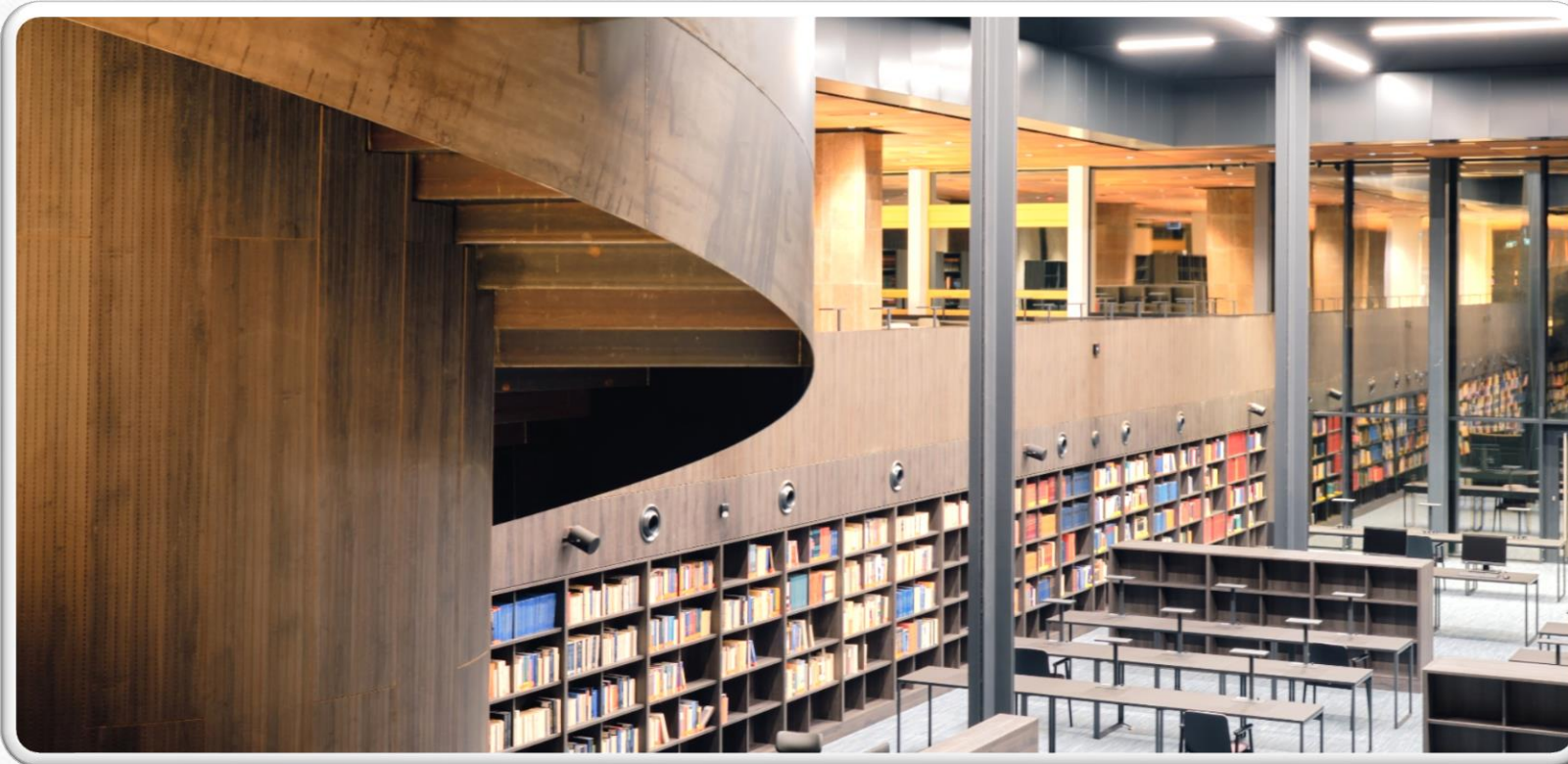
2.

Książka rozwija myślenie. Dostarcza nam pojęć myślowych i nowych idei, rozszerza naszą świadomość i nasz świat.

3.

***Książka pobudza fantazję, uczy budować obrazy
w wyobraźni.***

4.

Książka dostarcza nam wiedzy o innych krajach i kulturach, o przyrodzie, technice, historii, o tym wszystkim, o czym chcielibyśmy dowiedzieć się czegoś więcej.

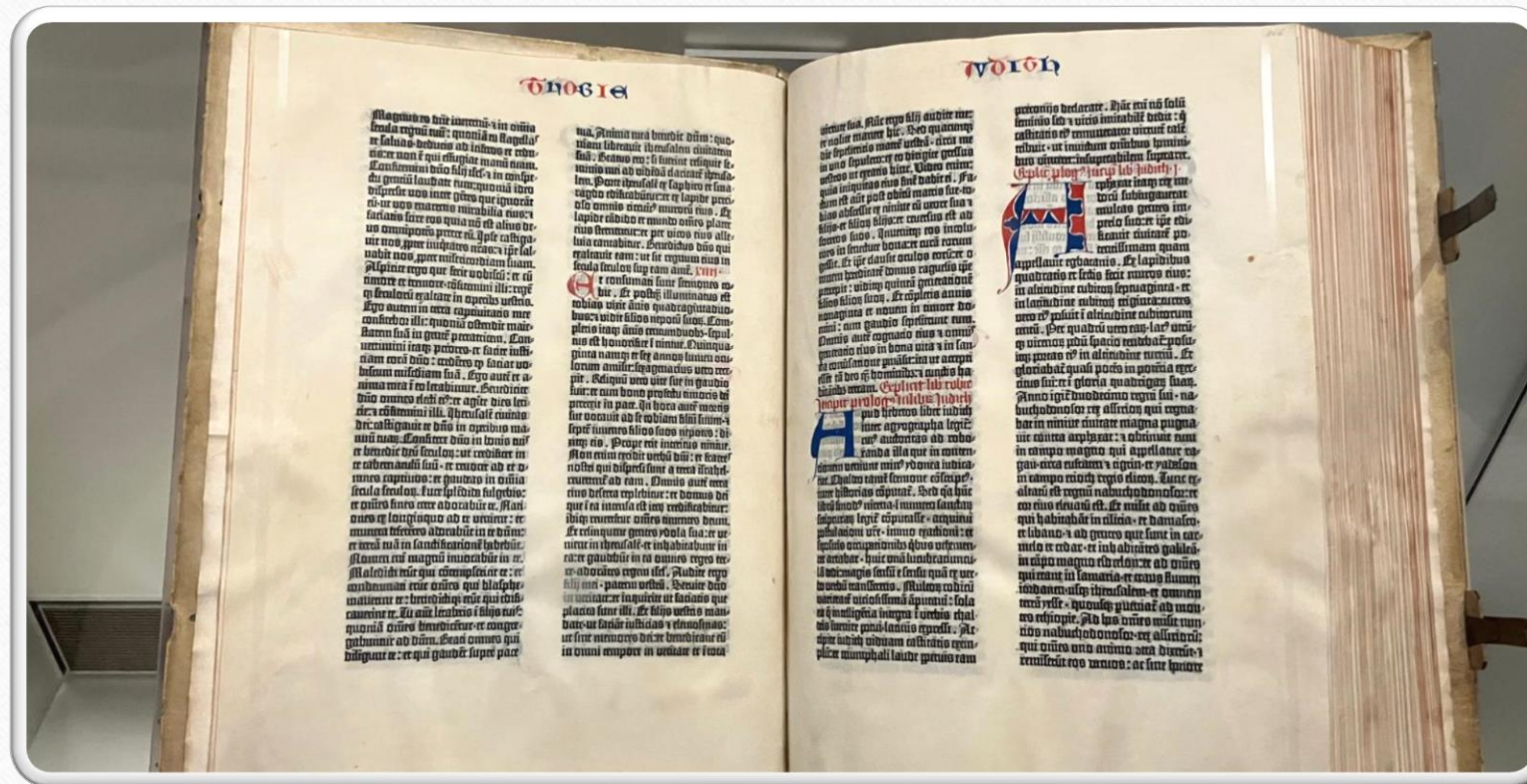
5.

***Książka rozwija nasze uczucia i zdolność do empatii.
Wyrabia w nas umiejętność wczucia się
w czyjąś sytuację.***

6.

Książka dodaje sił i zapału. Dostarcza nam rozrywki i emocji. Może rozśmieszyć lub zasmucić. Może pocieszyć i wskazać nowe możliwości.

7.

Książka może stawiać pytania, które angażują i pobudzają do dalszych przemyśleń.

8.

Książka uczy nas etyki. Skłania do namysłu nad tym, co słuszne, a co nie, co dobre, a co złe.

9.

***Książka może wytłumaczyć rzeczywistość i pomóc
w rozumieniu zależności.***

10.

Książka może udowodnić, że pytanie ma więcej niż jedną odpowiedź, że na problem da się spojrzeć z różnych stron. Może podpowiedzieć inne sposoby rozwiązywania konfliktów niż przemoc.

11.

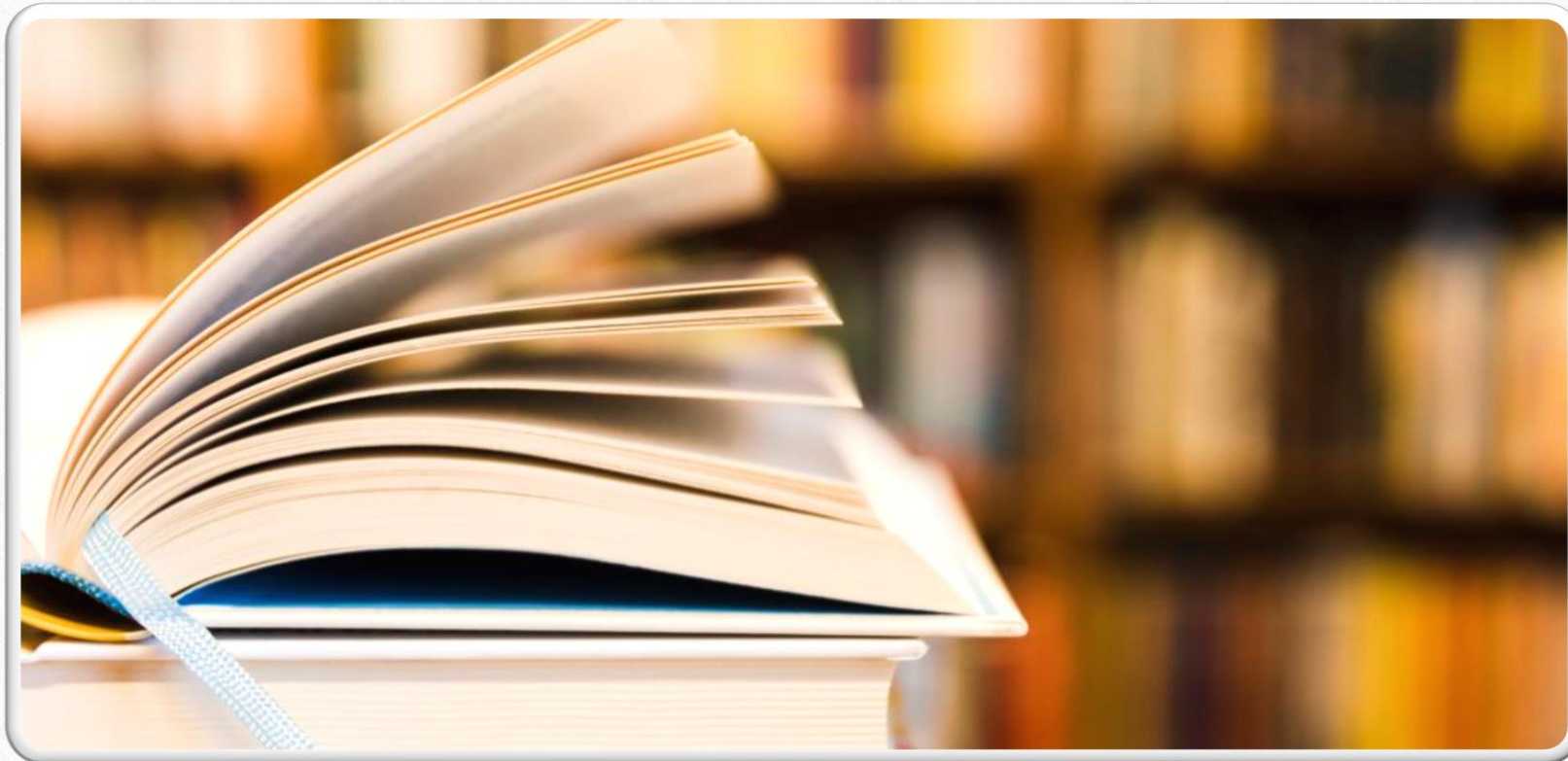
Książka pomaga nam zrozumieć siebie. Odkrycie, że są inni, którzy myślą jak my, że mamy prawo do swoich odczuć i reakcji, umacnia nasze poczucie własnej wartości.

12.

Książka pomaga nam zrozumieć innych.

Lektura książek pisarzy z innej epoki umożliwia poznawanie innego świata i odkrywanie, że ich myśli i odczucia nie różnią się od naszych, buduje tolerancję dla innych kultur i zapobiega uprzedzeniom.

13.

Książka jest naszym towarzyszem w samotności. Łatwo wziąć ją ze sobą i czytać gdziekolwiek. Z biblioteki można ją wypożyczyć za darmo i nie trzeba podłączać jej do prądu.

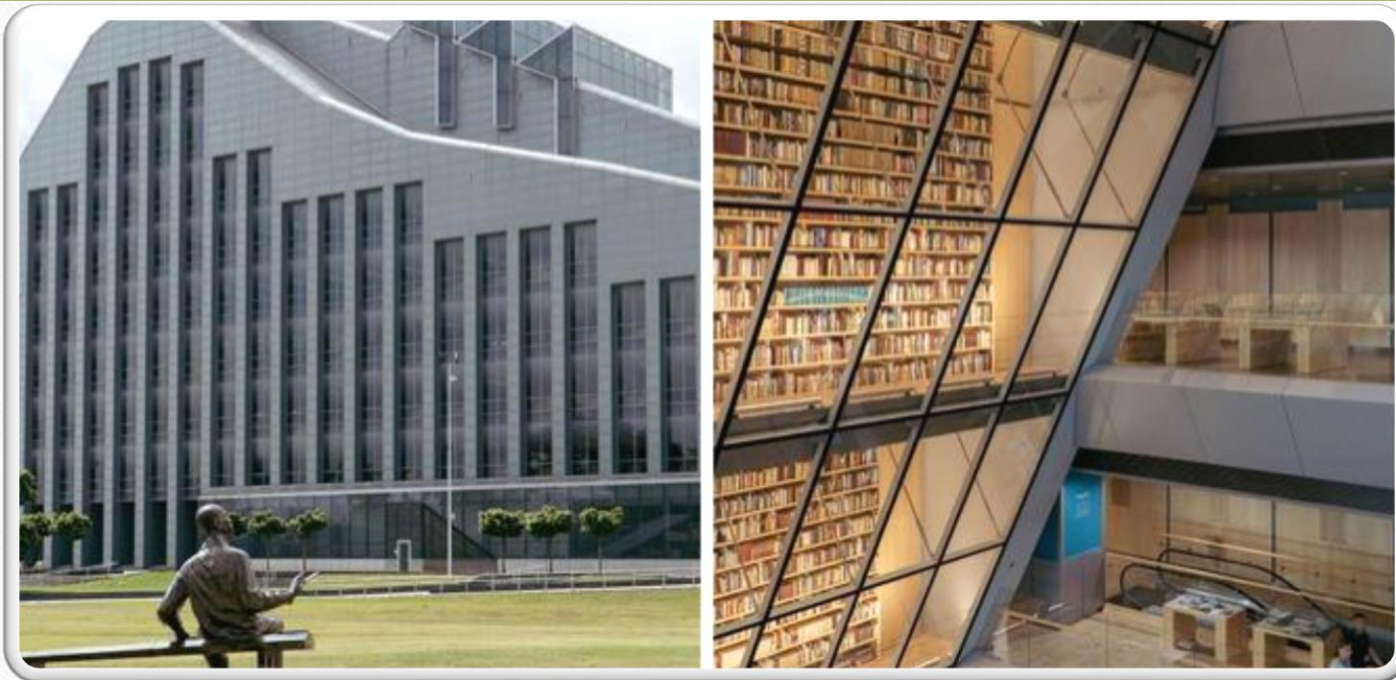
14.

***Książka jest częścią naszego dziedzictwa kulturowego.
Dzięki niej mamy wspólne doświadczenia i punkty
odniesienia.***

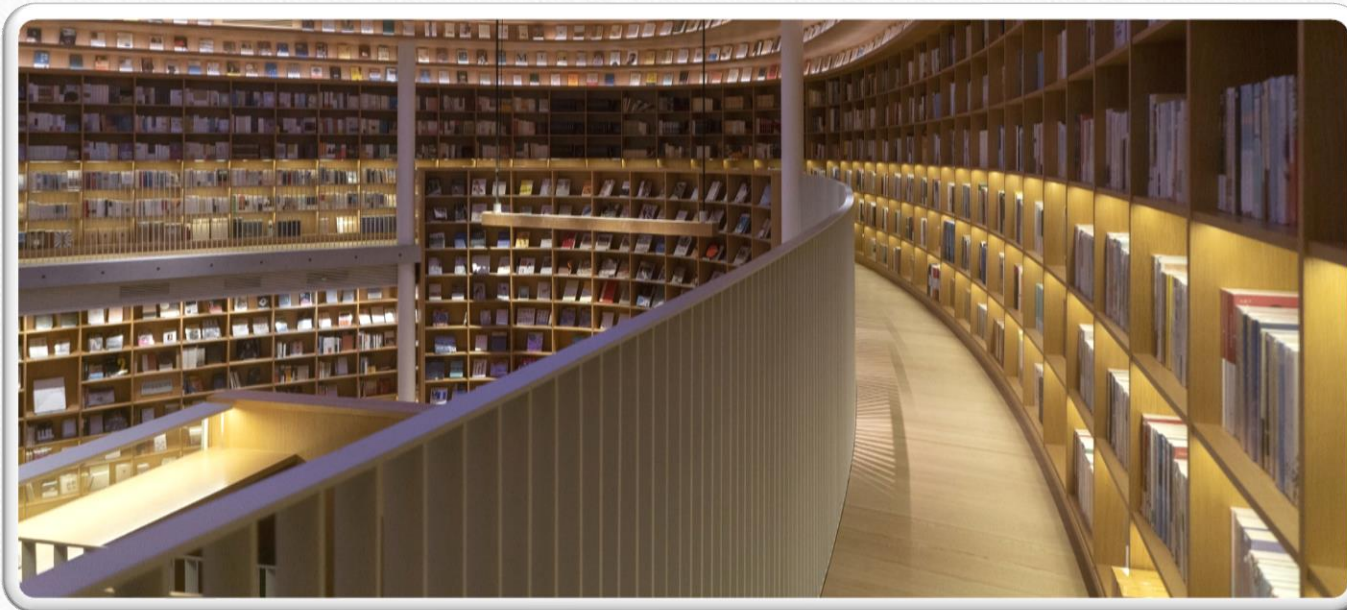
15.

***Dobra książka dla dzieci, którą można czytać na głos,
przynosi radość dzieciom i dorosłym. Buduje pomost między
pokoleniami.***

16.

Książka dla dzieci to pierwsze spotkanie z literaturą - nieograniczonym światem, z którego czerpiemy przez całe życie. To bardzo ważne spotkanie, gdyż, jeśli nie zostanie zmarnowane, pokaże, ile może dać dobra literatura.

17.

Literatura dziecięca wzbogaca kulturę kraju. Daje pracę wielu ludziom: pisarzom, ilustratorom, wydawcom, redaktorom, drukarzom, recenzentom, księgarzom, bibliotekarzom... Literaturę dziecięcą można również eksportować przynosząc krajowi dochód i uznanie za granicą.

Wnioski:

- **czytanie jest umiejętnością niezbędną we współczesnym świecie**
- **odgrywa znaczącą rolę we wszystkich fazach rozwoju człowieka**
- **osoby, które opanują tę umiejętność, lepiej radzą sobie w życiu**

W proces inicjacji czytelniczej musi być zaangażowane całe środowisko dziecka

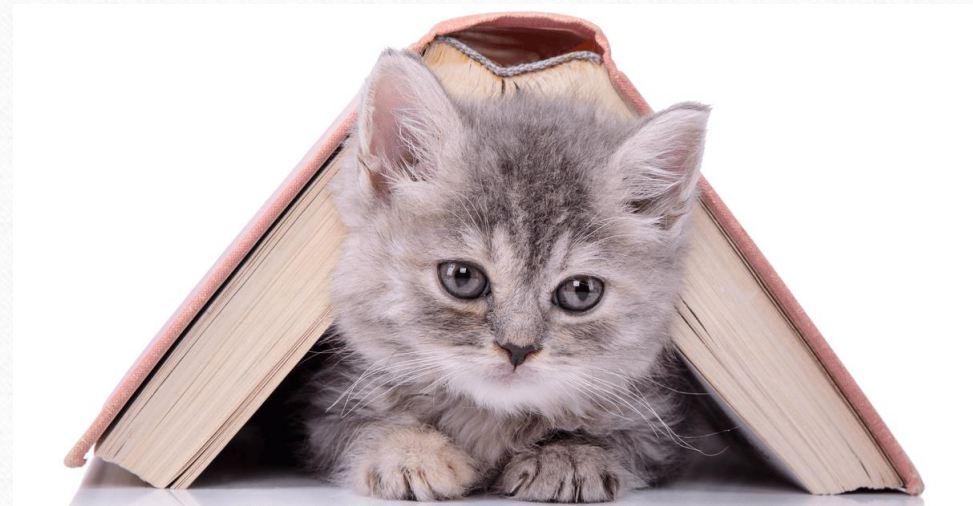

Rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży jest jednym z najważniejszych zadań edukacyjnych domu i szkoły

BIBLIOGRAFIA:

- <https://www.bn.org.pl/raporty-bn/stan-czytelnictwa-w-polsce/stan-czytelnictwa-w-polsce-w-20223>
- Siedemnaście zalet czytania książek - Szwedzka Akademia Literatury Dziecięcej
<https://pl-pl.facebook.com/.../szwedzka-akademia-literatury-dzieciecej>
<http://www.pbw.waw.pl>
- Siedemnaście zalet książki dla dzieci. Biblioteka w Szkole 2000 nr 2 s. 22

Dziękuję za uwagę

